

Д. В. Готько, В. С. Павленко
Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка
hotko3715@gmail.com, vikap2989@gmail.com

УМОВИ ТА РЕСУРСИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ В СЛОВАЧЧИНІ

У статті висвітлено туристичні ресурси Словаччини. Проаналізовано найпопулярніші центри країни. Автором досліджено використання ресурси країни та запроваджені умови під час формування індустрії туризму а також висновки і перспективи подальших наукових досліджень у даному напрямку.

Ключові слова: туризм, розвиток туризму, Словаччина, туристичний потенціал, запроваджені умови.

В статье освещены туристические ресурсы Словакии. Проанализированы самые популярные центры страны. Автором исследованы использования ресурсы страны и введены условия при формировании индустрии туризма а также выводы и перспективы дальнейших научных исследований в данном направлении.

Ключевые слова: туризм, развитие туризма, Словакия, туристический потенциал, введенные условия.

The article covers the tourist resources of Slovakia. The most popular centers of the country are analyzed. The author explores the use of the country's resources and the conditions introduced during the formation of the tourism industry, as well as the conclusions and prospects for further research in this area.

Key words: tourism, tourism development, Slovakia, tourist potential, introduced conditions.

Постанова проблеми. Галузь туризму в Словаччині стрімко розвивається завдяки наявності у країні унікальних природньо-рекреаційних та історико-культурних ресурсів. Однак, через недостатньо високий рівень сервісу, нерозвинену туристичну інфраструктуру, країна не у змозі реалізувати свій потенціал. Для того, щоб досягти більш високих темпів зростання туристичної галузі, Словаччина повинна реалізувати комплекс довгострокових і короткострокових цілей, визначити ключові ринки, адаптувати туристичний продукт до світового рівня, стабілізувати ринок туристичних послуг і отримати нові ринки для існуючих туристичних продуктів

Мета статті проаналізувати умови та ресурси для розвитку туристичної індустрії в Словаччині.

Аналіз останніх публікацій. Проблема розвитку туризму в Словаччині присвячені праці таких вітчизняних і зарубіжних вчених, як А. Арсеньєва, В. Балаж, М. Хані, Я. Кучерова, Ю. Михальчук та інші.

Туризм у Словаччині почав розвиватися ще в середині 19-го століття. В цей період туристи різних країн почали цікавитися та масово відвідувати Високі та Низькі Татри. У кінці 19-го століття розпочалося будівництво перших туристичних будинків. Кількість туристів які хотіли відвідати країну почали зростати. Під час Другої світової війни туристична галузь почала спадати.

Після війни у Чехословаччину починають надходити інвестиції, які сприяли створенню нових туристичних об'єктів і побудови інфраструктури. У 1989 році у Чехословаччині вже функціонували 389 готелів, 17 мотелів, 200 гуртожитків, 82 кемпінги, 130 котеджних таборів. Велика кількість рекреаційних об'єктів була доручена громадським організаціям, заводам і підприємствам, які почали розвивати організовані туристичні поїздки [3].

Після падіння комуністичного режиму у 1989 році та поділу Чехословаччини 1 січня 1993 року на дві суверенні держави: західна половина (масив Богемія) стала Чеською Республікою, а східна половина (піднесена зона разом з горами Татрами) – Словацькою Республікою. Починаючи з 1993 року в інфраструктуру туризму країн почали прямувати іноземні інвестиції. В цей період Словаччина почала адаптуватися до умов ринкової економіки. Державні об'єкти були поступово приватизовані і розпочалося будівництво нових готелів, у тому числі, за допомогою іноземного капіталу.....

Після оксамитової революції 1989 року кількість туристів, що відвідали Словаччину, досягла 32,7 млн чоловік, що на 250 % більше, ніж у 1993 році. Падіння кількості іноземних туристів було викликане політичними змінами в країні. Багато туристів, переважно із західноєвропейських держав, хотіли відвідати колишню соціалістичну країну, але рівень якості туристичних послуг Словаччини не відповідав їхнім потребам. Це стало причиною зменшення кількості іноземних відвідувачів. І хоча протягом останнього десятиліття спостерігалось поступове збільшення кількості закордонних туристів, але досі показник 1989 року так і не було досягнуто [1].

Починаючи з 1994 року показник доходу від туризму почав зменшуватися приблизно на 7 % на рік. Це було викликано тим фактом, що Словаччина – єдина держава у Центральній Європі, яка не мала чітко виробленої централізованої туристської політики. У кінці 1990-х витрати держави на рекламно-інформаційне забезпечення туризму були набагато менші, ніж у інших країнах Центральної Європи. Ситуація змінюється тоді, коли 1 травня 2004 року Словаччина стає членом Європейського Союзу. В країну почали вливатися інвестиції, а також допомога ЄС на розвиток туризму. Уряд почав розробляти довгострокові плани. В країні стрімко почала набирати обертів велоінфраструктури та велотуризму, а також стратегію впровадження конкретних заходів, які популяризуватимуть туризм. Показники відвідуваності країни починають зростати. Так вже у 2013 році Словаччину відвідало 1,3 млн. іноземних туристів, що на 107,9 % більше, ніж у 2012 році. Окрім того, також було надано туристичні послуги 1,8 млн вітчизняним туристам. Частка туризму у виробництві ВВП країни у 2012 році становить 2,5 %, а у 2013 вона зростає до 2,7 %. Чисте сальдо доходів від міжнародного туризму у 2013 році становило 125,5 млн євро, що на 126,1 % більше, ніж у минулому.

Слід виокремити що Словаччина має велику кількість мінеральних

джерел та численні курорти. Станом на 2007-й рік функціонувало близько 94 курортів з наявними місцями на 11 900 осіб. Щороку цифра відвідувачів коливається в межах 250 – 300 тисяч осіб, з яких третина припадає на іноземних відвідувачів.

До найпопулярніших курортів відносять: Тренчянське-Теплице, Турчянське-Теплице, Новий Смоковець, Високі Татри, Бардіїв, Чиж, Раецке-Теплице [2].

Також країна має багате архітектурне минуле. З античних часів на території сучасної Словаччини збереглися залишки давньоримських будівель. До перших архітектурних пам'яток власне словацького національного надбання можна віднести культові споруди і замки в романському стилі:

- базиліка святого Еммерама в Нітрі 1200 року;
- двоярусна капела-ротонда в містечку Скаліце, датується XII століттям;
- церква в Дразовце, XII століття;
- Бойницький замок, XI століття
- Оравський замок, XII століття, згодом був перебудований;
- церква в Дяковці, 1228 року.

З періоду середньовіччя залишилося велика кількість феодальних замків, частина з яких дійшла до нас лише у вигляді руїн, інша була перебудована на палаци в більш пізній час. У XIV-XV століттях в місцевій архітектурі, як власне і по всій Західній Європі, панувала готика:

- кафедральний собор святої Єлизавети (словац. Dóm sv. Alžbety) у Кошице, 1382 - 1499 роки - найбільший собор Словаччини.
- собор в Братиславі, початок будівництва XIV століття.
- ратуша в Банській Бистриці, 1510 рік;
- житлові будинки у Пряшеві, Левочі, Бардейові.

Національне агентство з туризму отримало дотації з фондів ЄС для проведення маркетингових заходів і в 2007 р. було введено в експлуатацію новий Інтернет-портал - <http://www.slovakia.travel>.

Наступним позитивним фактором для держави стало координоване просування турпродукту у рамках співпраці центральноєвропейських країн Вишеградської четвірки на світовий ринок за допомогою спільної ініціативи національних туристичних інститутів Словаччини, Польщі, Чехії та Угорщини. Ця ініціатива була названа Програма «European Quartet – One Melody» [5].

Словаччина надає дуже вигідні умови для закордонних інвесторів. За даними консульського відділу Посольства Словацької Республіки в Україні, на зимовий сезон 2009 – 2010 рр. було акредитовано 126 українських туристичних агентств. Активізація тісної співпраці з сусідньою державою відбулася у напрямку лібералізації процедур туристичних обмінів. Україна, у свою чергу запропонувала словакам відпочинок на морі, зимовий відпочинок

в Карпатському регіоні, оздоровчий туризм.

Незважаючи на незначні розміри території, країна відзначається великим розмаїттям природних умов – тут чергуються найвищі у Центрально-Східній Європі гірські масиви Карпат, перлиною яких вважаються Татри, а також рівнини, серед яких найбільшою за площею є частина Середньодунайської низовини. За площею лісів країна посідає одне з перших місць у Європі. Чистота навколишнього середовища й різноманіття природи – ось ті чинники, які сприяють розвитку екотуризму. У 2013 р. Словаччину відвідало 1340 тис. іноземних туристів, що на 107,9 % більше, ніж у 2012 р. Окрім того, також було надано туристичні послуги 1832 тис. вітчизняним туристам. Частка туризму у виробництві ВВП країни у 2012 р. становила 2,5 %, а у 2013 р. вона зросла до 2,7 %. Чисте сальдо доходів від міжнародного туризму у 2013 р. становило 125,5 млн євро, що на 126,1 % більше, ніж у 2012 р. Ці статистичні дані свідчать про зростання значення туризму в економіці країни загалом, у структурі якого вагоме значення має екологічний туризм.

Також на досить високому рівні розвинутий в країні екотуризм. Даний вид туризму розвивається як за рахунок великої кількості національних природних парків, так і за рахунок налагодженої інфраструктури сільського відпочинку, де присутній не тільки широкий вибір житла, а й великий спектр культурних та історичних пам'яток від замків до скансенів. До речі, саме скансени – музеї сільського побуту під відкритим небом – додають додатковий шарм словацькому екотуризму.

Отже, історичний аналіз особливостей розвитку туризму у Словаччині показав, що галузь почала розвиватися завдяки наявності у країні значних бальнеологічних і рекреаційних ресурсів. Продуктивність словацького туризму порівняно з сусідніми країнами значно нижча. Зокрема, в'їзний туризм у більшості країн ЄС значно вище джерело валютних надходжень, ніж у Словаччині. Словацька Республіка на відміну від сусідніх країн має особливо відмінні природні і культурно – історичні умови для розвитку туризму та притоку іноземних туристів. Але через більш низький рівень обслуговування туризм не у змозі реалізувати свій потенціал. Для того, щоб досягти більш високих темпів зростання, Словаччина повинна прийняти і реалізувати комплекс довгострокових і короткострокових цілей. У той же час, визначити ключові ринки, адаптувати турпродукт, стабілізувати ці ринки і отримати нові ринки для існуючих турпродуктів.

Список використаних джерел

1. Кучерова Я. Развитие туризма и туристская политика Словакии. Журнал международного права и международных отношений. 2007.
2. Михальчук Ю. І. Історія розвитку туризму у Словаччині. Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки. URL: <http://www.sworld.com.ua/konfer41/125.pd>

3. Мирошнікова В. В. Країни світу: Європа . Харків : Фоліо, 2006. 313 с.
4. Ожема С. В. Досвід розвитку туризму у Словацькій Республіці. Волинський інститут економіки та менеджменту, м. Луцьк. URL: <http://www.wp.viem.edu.ua/konf10/art.php?id=020>
5. Top 15 krajín AZCR. 2012 - 2015. Архів оригіналу за 8 травень 2016. Процитовано 25 березень 2017.

